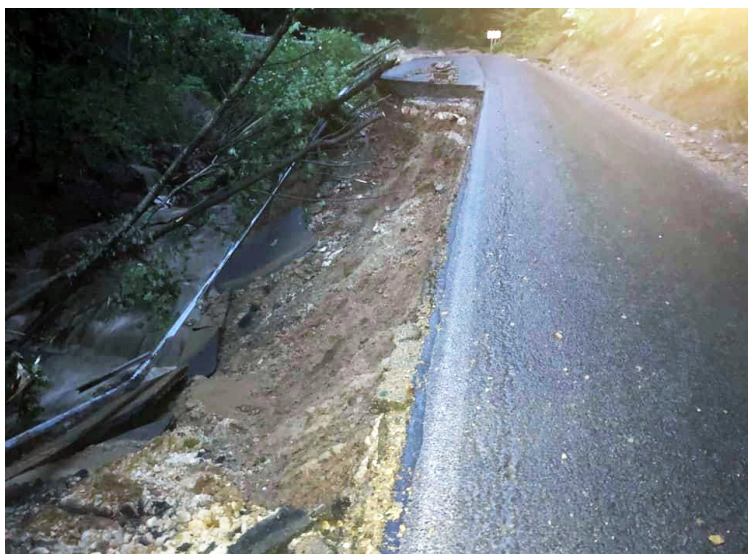

Uzavretie cesty

Asi najskloňovanejším pojmom posledných mesiacov, ktoré započúť v Muráni je určite uzavretie cesty II/531 medzi Muráňom a Prednou Horou, ktoré spôsobila búrka,

ktorá sa prehnala našou oblasťou v nedeľu 28. júna 2020. Cestu poškodila prívalová voda na niekoľkých úsekoch.

Po sýsľovisko na Bielych vodách je cesta v poriadku,

akurát pred odbočkou k nemu je miesto, kde voda odplavila väčšiu časť krajnice a rany vidieť aj na tele vozovky. Najväčšie škody sú však na vozovke o kilometer a pol ďalej, v úseku Vojková. Minimálne na ôsmich až desiatich miestach prúdy vody podmyli cestu tak, že odniesli celé podložie a asfaltový povrch sa prepadol. Zradnejšie však môžu byť úseky, kde asfalt ešte ako-tak na oko drží nad prázdny priestor pod podmytým podloží. Na ďalšie miesta voda natlačila na vozovku kamene či vymyla hlboké jarky po krajoch cesty, v dôsledku čoho sa niekde zvalili aj zvodidlá či dopravné značky.

Podľa dostupných informácií tu za jeden deň spadlo viac ako 130 milimetrov zrážok, čo je obrovské číslo. No meteorologická stanica na Telgarte,

vzdialená vzdušnou čiarou len 11 km, zaznamenala celkový denný úhrn len 0,7 mm. Aj takéto zistenia nás utvrdzujú v tom, že na podobné extrémne výkyvy počasia sa budeme musieť zrejme v budúcnosti pripraviť.

A najčastejšia otázka?! Kedy sa s tou cestou bude niečo robiť? „Práce na tomto úseku by mali začať v priebehu septembra a urobíme všetko pre to, aby bola cesta aspoň v jednom jazdnom pruhu do zimy prejazdná. Dôležité je však povedať, že po skončení zimnej údržby ju bude potrebné opäť uzavrieť s využitím obchádzkovej trasy, aby mohli rekonštrukčné práce pokračovať,“ povedal vicežupan na jednom zo svojich výjazdových rokovaní Ondrej Lunter.

Bc. Jana Hajdúková

SEDEMBOLESTNÁ PANNA MÁRIA

Sviatok Sedembolestnej Panny Márie, ktorú pápež Pavol VI. vyhlásil v roku 1966 za hlavnú Patrónku Slovenska, si Slovensko a Katolícka cirkev pripomínajú 15. septembra.

Prvá zmienka o sviatku Sedembolestnej Božej Matky pochádza z roku 1412. Panna Mária mala vo svojom živote mnoho bolestí. Celý jej život je popretkávaný nečakanými, bolestnými udalosťami. Číslo sedem v biblickom slova zmysle znamená plnosť. No predsa tradícia hovorí o konkrétnych siedmich bolestiach, ktoré Panna Mária vo svojom živote prežila.

Medzi sedem bolestí Panny Márie patrí:

1. keď počula Simeonovo proroctvo o meči, ktorý aj jej prebodne srdce,
 2. keď utekala do Egypta, keď Herodes vraždil neviniatka,
 3. keď hľadala strateného Ježiša v Jeruzaleme,
 4. keď Ježiša zajali a odsúdili,
 5. keď Ježiš zomieral na kríži,
 6. keď Ježiša zložili z kríža,
 7. keď Ježišovo telo kladli do hrobu.
- „Oroduj za nás, Matka sedembolestná Panna Mária, aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.“

- JS -

HRAD MURÁŇ

V rámci národného projektu

„Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva“

Obec Muráň vytvorila 14 pracovných miest. Národný projekt je finančne podporený Ministerstvom kultúry SR v sume 29 000,-€.

MINISTERSTVO KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

**Banskobystrický
samosprávny kraj v roku
2020 poskytol Obci Muráň
nenávratnú finančnú
podporu na nasledujúce
projekty:**

Obnova Hradu Muráň

- vo výške 6 000,00- €

Propagačný materiál

Obce Muráň

- vo výške 500,00- €

Reklamný stánok s potlačou

- vo výške 1 750,00- €

- Muránske hradné hry

vo výške 750,00 €

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Dobrovoľná zbierka

Obecné zastupiteľstvo Obce Muráň v súlade s § 11 ods.4 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

vyhlasuje
dobrovoľnú zbierku

"Zabezpečenie právnej pomoci proti zonácii Národného parku Muránska Planina".

Finančné príspevky môžete zasielať na číslo účtu:

SK94 0900 0000 0051 7252 6415

MESTO
REVÚCA
INFORMUJENOVÉ
NÁJOMNÉ
BYTY V REVÚCEJ

MÁTE ZÁUJEM?
TERAZ MÁTE ŠANCU
BYT ZÍSKAŤ!

VEDENIE MESTA SA OPĎTOVNE
ROZHODLO RIEŠIŤ OTÁZKU BYTOVEJ
POLITIKY A OPĎTOVNE S PODPOROU
OBČANOV MESTA I REGIÓNU.

Vedenie mesta aktívne vstúpilo do riešenia nedostatku nájomných bytov. V letných mesiacoch v roku 2019 prebehlo dotazníkový prieskum nájomného bývania v Revúcej, z ktorého vyplynulo, že občania hodnotia výstavbu nájomných bytov pozitívne a o nájomné bývanie prejavilo záujem až 48 % zúčastnených respondentov.

Na základe výsledkov prieskumu, mesto predložilo poslancom Mestského zastupiteľstva v Revúcej v novembri 2019 zámer výstavby nájomných bytov bežného štandardu, avšak poslanci tento zámer odročili, a to aj z dôvodu väčšieho počtu rozpracovaných investičných akcií mesta.

Avšak tentokrát je v prípade záujmu potrebné vyplniť predbežnú žiadosť o prenájom bytu aj s prílohami a môžete sa tak uchádzať o moderný byt bežného štandardu, ktorý by mohol byť súčasťou bytových domov na Ormisovej ulici alebo na Ul. Komenského.

Žiadosť je dostupná v papierovej forme v priestore vstupnej chodby Mestského úradu pri podateľni alebo na webovej stránke mesta.

Vyplnené žiadosti v písomnej podobe môžete zasielať na adresu: Mestský úrad Revúca, Námestie slobody 13/17, 05080 Revúca alebo odovzdať osobne v podateľni Mestského úradu.

Termín uzávierky žiadostí je 30. septembra 2020.

Podanie žiadosti nie je záväzná, mesto hľadá podporu u občanov mesta a obyvateľov regiónu, pričom počet predbežných žiadostí o pridelenie nájomného bytu a údaje zo žiadostí napomôžu mestu zistiť koľko nových bytov je potrebné postaviť a aké byt je záujem.

Obchádzková trasa cez Muránsku planinu

Vodiči na obchádzkovej trase cez Muránsku planinu popod Muránsky hrad, ktorá bola zriadená kvôli poškodeniu cesty medzi Muráňom a Prednou Horou, musia od 17. augusta 2020 rátať s opatreniami, ktoré nariadil Okresný úrad Revúca.

1. Prejazd obchádzkovou trasou cez národný park je od tohto dátumu umožnený len vozidlám s povolenkou, ktorú vydá Obecný úrad Muráň alebo Obecný úrad Muránska Huta. Povolenka má jednotný vizuál. Doterajšie povolenia od iných orgánov budú pre tento prejazd neplatné.

2. Cyklisti majú pod hrozbou sankcií zakázaný prejazd po obchádzkovej trase v smere zhora nadol. Cieľom je zvýšiť bezpečnosť účastníkov cestnej premávky a zabrániť kolíziám.

Povolenie na prejazd je možné vydať iba pre:

- pre osoby s trvalým, resp. prechodným pobytom v obci Muránska Huta, Muráň - časť Predná Hora,
- pre osoby zamestnané v obci Muránska Huta (OLÚP Predná Hora a rekreačných zariadení na území obce Muránska Huta, Muráň - časť Predná Hora),
- pre majiteľov rekreačných zariadení v katastrálnom území obce Muráň, lokalita Lučanské, a majiteľov nehnuteľností v obciach Šumiac, Telgárt, Valkovňa a Pohorelá s trvalým pobytom v okresoch Revúca a Rimavská Sobota,
- pre osoby dochádzajúce uzavretou trasou do zamestnania a za účelom vzdelávania sa z okresov Revúca, Rimavská Sobota, Brezno, Poprad,

- pre zásobovacie zložky v obciach Muránska Huta, Muráň - časť Predná Hora,
- pre poštové a kuriérne doručovanie zásielok v obciach Muránska Huta, Muráň - časť Predná Hora,
- pre osoby z okresu Revúca dochádzajúce za zdravotnou starostlivosťou do Popradu,
- pre osoby vykonávajúce činnosti vo verejnom záujme v obciach Muránska Huta, Muráň - časť Predná Hora.

• pre osoby z okresov Revúca, Rimavská Sobota a Lučenec, ktoré majú zaplatený (min. zálohu) pobyt v rekreačnom zariadení v obciach Muránska Huta - časť Predná Hora, Muráň - časť Predná Hora. **Povolenie** ich oprávňuje na prejazd obchádzkovou trasou **LEN** v deň nástupu na rekreáciu a na prejazd obchádzkovou trasou v deň ukončenia rekreácie formate

Pokiaľ ste sa v uvedenom zozname oprávnených osôb na získanie povolenia nenašli, obchádzku cez NP Muránska planina nemôžete použiť. Pokiaľ patríte medzi osoby, ktoré na povolenie nárok majú a zatiaľ vám vydané nebolo, kontaktujte Obecný úrad Muráň alebo Obecný úrad Muránska Huta.

POUČENIE

- Povolenie oprávňuje, len na prejazd cez obchádzku Muráň - Javoriny.
- Na obchádzke je povinnosť dodržiavať maximálnu povolenú rýchlosť 30 km/h.
- Na celej trase obchádzky je zakázané otáčať

sa, zastaviť a stáť.

- Povolenie na vjazd na obchádzku je neprenosné, platí len na osobu uvedenú na povolení, alebo ŠPZ v prípade že je povolenie vydané len na ŠPZ.
- Povolenka vám neumožňuje jazdiť po ďalších lesných cestách v rámci národného parku!

Povolenky pre vstup vozidlom na trase Muráň - Veľká lúka - Veľká lúka (Piesok)

Tieto povolenky sú vydávané od pondelka do nedele počas letnej turistickej sezóny - t.j. od 01. 06. do 30. 09. v Informačnom stredisku Muráň a to v čase otváracích hodín od 8:00 do 12:00 a od 13:00 do 15:00.

Počet povoleniek je obmedzený, o ich dostupnosti na konkrétny dátum sa informujte na telefónnom čísle č. +421 903 298 419.

S povolenkou máte oprávnenie na vjazd do národného parku na trase Muráň - Veľká lúka a parkovanie v lokalite Veľká lúka, Piesok. **Pozor, povolenka vám neumožňuje jazdiť po ďalších lesných cestách v rámci národného parku!** Povolenka platí iba na účely turizmu, t.j. neslúži na prejazd obchádzkovou trasou cez národný park, ale na vyvezenie sa na Veľkú lúku. Povolenka ja vratná a platí iba 1 deň. Návštevník, ktorému bola povolenka vydaná, je povinný ju v ten istý deň vrátiť späť do Informačného strediska v Muráni.

Perlička o počasí

Naši meteorológovia nás v rozhlas i televízii potešili informáciou, že 19. máj 2020 (utorok) bol v Revúcej a okolí, potvrdzujeme, že aj v Muráni bol najteplejším dňom na Slovensku. Po troch „zamrznutých Pankráč, Servác a Bonifác“, ešte aj po Žofii v predchádzajúcom týždni nečakaná horúčava! Na teplomeroch sme evidovali príjemných 28 °C a viac, a tak sme svoje zdravie už od rána mali možnosť umocniť vzácnym vitamínom D, ktorý má prezývku „SLNEČNÝ VITAMÍN“ a je životne dôležitý pre zdravú štruktúru kostí a zubov.

- RS -

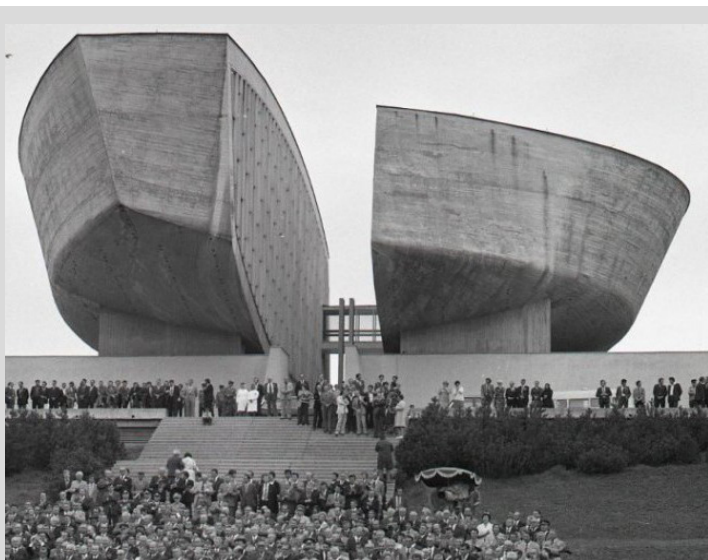
15 miliónov na opravu

5. augusta 2020 sa v Muráni uskutočnilo zaujímavé a podnetné stretnutie s vedením BBSK za účasti vicežupana Ondreja Luntera a ďalších zástupcov kraja ako aj za účasti prednostu OÚ v Revúcej, poslancov BBSK okresu Revúca, starostov a občanov. Hlavnou témou stretnutia bola súčasná situácia ohľadom rekonštrukcie prepadnutej, kľúčovej cesty, medzi obcami Muráň a Predná Hora. Odhady statikov a projektantov hovoria o sume 19 miliónov €, ktorá bude potrebná na komplexnú rekonštrukciu tejto cesty. BBSK si rekonštrukciu z vlastných zdrojov dovoliť nemôže, pretože táto suma predstavuje viac ako dvojnásobok ročných kapitálových zdrojov. BBSK sa obrátil listom o poskytnutie financií na opravu cesty na vládu SR ako aj na viacerých ministrov.

O týždeň nato, na svojom štvrtkovom mimoriadnom zasadnutí poslanci zastupiteľstva BBSK schválili na opravu poškodenej cesty II/531 medzi Muráňom a Prednou Horou 15 miliónov eur.

- JH -

76. výročie Slovenského národného povstania

Slovenské národné povstanie, ktoré vypuklo v auguste 1944, sa občania malej krajiny rozhodli postaviť nacistickej vojrovej mašinérii. Na Slovensku, v krajine bez vojnových tradícií išlo o jedno z mála ozbrojených vystúpení proti cudzej okupácii. Centrom povstania sa stala Banská Bystrica a pripravili ho Slovenská národná rada (SNR), povstalecká armáda, pomenovaná na koncom augusta 1944 ako 1. československá armáda, ktorú na Slovensku viedli generáli Ján Golian a Rudolf Viest a partizánske jednotky.

Dve agrárne jubileá JRD (1950) a SPTŠ (1960)

Ktorísi z mojich bývalých študentov mi naznačil, že o poľnohospodárstve nepíše a ja som jeho postreh prijala ako výzvu. V novom kalendárnom roku si pripomíname dve navzájom súvisiace výročia: založenie JRD a zriadenie poľnohospodárskej školy.

V obci Muráň bolo JRD založená v roku 1950 a roľníci, muránski gazdovia to prijímali ťažko. Aj dnes po 70 rokoch nás zamrazí predstava, že by nás donútili zrieknuť sa majetku, presvedčili dobrovoľne odovzdať ho v prospech spoločného hospodárstva. Na začiatku predsedom JRD bol robotník Peter Sklenárik a aj správa (8 členov) mala iba jedného roľníka Pavla Krivúša. Neskôr už boli predsedovia z vážnych roľníckych rodín: Ondrej Sisik (pochádzajúci z Lubeníka) a Pavel Beňo (od Gajdál'ov) – manžel pani Gizely Beňovej (1930), rod. Santerovej (teraz 90 ročnej).

Pred 60 rokmi, teda od školského roku 1960/1961, bola zriadená bývalá Stredná poľnohospodárska technická škola v Revúcej – štvorročná s maturitou. Vzdelávala 23 rokov budúcich odborníkov rastlinnej a živočíšnej výroby. Pôsobili v nej hlavne inžinieri (s povinným

pedagogickým minimom) a ja som v uvedenej škole 13 rokov vyučovala maturitné predmety slovenský a ruský jazyk (1970 – 1983). Študenti maturovali aj zo štyroch odborných predmetov: z rastlinnej i živočíšnej výroby, z ekonomiky a odbornej praxe. Mali tiež možnosť získať vodičský preukaz na traktor. Záujem o štúdium bol veľký, a tak škola mala aj internát a kuchyňu s jedálňou. A k uvedeným faktom ešte pár perličiek. Školský rok sa otváral 1. septembra a hneď 2. septembra zadarmo celá škola autobusmi vyštartovala na výstavu AGROKOMPLEX NITRA. Finančný prínos pre študentov znamenali aj zemiakové brigády v rámci okresu takmer do novembra, ale triedy sa striedali, lebo sa museli aj učiť. Učiteľov potešil ako darček od JRD a štátnych majetkov mech zemiakov a miešok maku na Vianoce. SPTŠ v Revúcej zrušili v júni 1983 a otvorili v jej budove postupne nové školy (SOU, DOŠ. OA, SSOŠ). Podobný maturitný odbor vytvorili na poľnohospodárskom učilišti v Štítniku.

Nemálo našich občanov so záujmom o prácu v poľnohospodárstve študovalo na bývalej SPTŠ v Re-

vúcej s odborními pestovateľ – chovateľ. náš jubilejný príspevok je venovaný jej absolventom z Muráňa. Z mojich prvých maturantov k nim patria: ZDENKA SKLENÁRIKOVÁ (matur. 1971), VIERKA HLODÁKOVÁ (1973), ĽUBICA FRANDELOVÁ a JANKA KRŠTIEŇOVÁ (1974), VLASTA LATINÁKOVÁ a ALENA VIŠŤOVÁ (1976), dve MARIENKY – AUSTOVÁ a MAJERCÍKOVÁ (1977) atď. Z ďalších z našej obce: JANKA LUKÁŠOVÁ, ALENA VRBJAROVÁ, SOŇA HAŠŠOVÁ.

VÁ, z Dlhej Lúky napr. M. JANKOVICOVÁ, H. ŠTEFAŇAROVÁ, A. ŠVONAVCOVÁ, Ľ. HUŤANOVÁ atď. Môžeme iba kvitovať, že v tom čase mládež z čerstvým maturitným vysvedčením sa ešte na pôde školy stretla so zástupcami JRD a ŠM v okrese, resp. aj z Horehronia a iných oblastí a lúčili sa s podpísanými pracovnými zmluvami. Kto sa však rozhodol pre inú cestu: prácu v inom rezorte či ďalšie štúdium na VŠ, dvere mal otvorené.

- RS -

A teraz tu majú! V obci Muráň televízia 60 ročná

V apríli 2020 sme z obecného rozhlasu zaregistrovali blahoželanie pani DARINKE KORI-MOVEJ k okrúhlym 70. narodeninám, k čomu sa pripájajú aj mnohí naši čitatelia. S manželom Štefanom (1949), ktorý po tragickej nehode odišiel navždy v roku 2015, vychovali dvoch synov. Naša tohoročná oslávenkyňa, bývalá učiteľka a riaditeľka Materskej školy v Muráni (podobne ako jej už zosnulá sestra v r. 1992 p. Emília Klimeková) je aj na dôchodku stále aktívna. Evidujeme ju ako recitátorku pri rôznych príležitostiach a na súťažiach seniorov, ale najmä ako členku folklórnej skupiny Levenda.

Každého človeka chtiac-nechtiac vnímame aj v širších dimenziách. Naša pani Darinka má nádherné muránske korene: po mame i po otcovi. Mama Gabriela bola rodená Kováčová, otec Július Hrbál mal prímeno „od Barana“, lebo Hrbál'ovcov bolo v Muráni mnoho.

Pisár v tzv. dikálnom súpise z r. 1734 (J. Gallo, Muráň, 2001, s. 67) uvádza, že vtedy sa v našej

obci objavili nové rody a medzi nimi aj Hrbál'ovci. V prehľade je ako prvý uvedený Michal Hrbál'. Po roku 1800 (s. 84 tamtiež) je už zaznamenaný Juraj, Apolónia, Ján, Štefan, Peter, Zuzana, Martin atď. Ján Hrbál' s prímenom „Boštán“ bol v medzivojnovom období richtárom (s. 13) – asi v r. 1929 – 1933.

Tentoraz som sa ponorila do našej histórie dosť hlboko (zač. 18. stor.), plánovala som výskum iba v polovici 20. storočia. V tom období totiž viaceré moje rovesníčky, resp. aj mladšie či staršie kamarátky boli rodené „Hrbál'ky“, a tak sme si pri komunikácii často pomáhali prímenami, ktorých bolo až sedem. Uvediem iba dievčatá (teraz už seniorky), s ktorými sme boli stále v kontakte a ich prímeno bolo samozrejmosťou: Darinka a Milka od Barana, Božena a Zlatica od Maca, Magda od Petrušku, Magda od Čorika, Helena od Maratína, Maňa a Tonka od Boštána a najmladšia Marienka od Trnavca.

Mgr. Ružena Svoreňová

Na novú televíziu TROJKU sme si zvykli „razdva“ – našim seniorom stačilo pár dní, no i mladším ulahodili známymi seriálmi. Z archívu nám ponúkajú čiernobiele i farebné záznamy. Nemáte radi „stariny“? Veď aj farebná televízia už oslávila úctyhodných 50 rokov! Vraj prvý prenos bol z lyžovania – z pretekov 14. februára 1970. Rada pochválím, keď je čo a na TROJKE nás vždy niečo osloví! Nechávam si ju zapnutú ako zvukovú kulisu aj keď píšem. No nie! Konečne aj pieseň z Muráňa – ľudová, tá

Oslavuje svoje 50. výročie (od r. 1970), ale v Muráni sme ju nemohli sledovať ešte v roku 1976. Teda až kým sa obyvateľom našej obce nestal bývalý pracovník Televízneho vysielateľa Kráľova hoľa p. JÁN SVOREŇ. Svoj zámer, resp. sľub Muráňčanom zaviesť v obci druhý program splnil síce nelegálne – pomocou patričných prístrojov z Televízneho vysielacieho strediska v Šumiaci, ale nakoniec aj „jeho vrchnosť“ uznala, že je načase, aby sme aj my v Muráni mali obľúbenú Dvojku, lebo najmä

Hrbál'ovci s prímenami

najznámejšia „Pod Muráňom stojí lipka zelená, pod tou lipkou tečie voda studená...“ Milujem všetko rýdzo muránske – aj keď v podtexte s otázkami: „Kde ešte stoja v Muráni lipy? Tečie čistá tá naša voda studená?“

Trojka, ktorou nás potešili pred Vianocami 2019, však nasledovala až po televíznej Jednotke a Dvojke. V našej obci televíziu evidujeme od roku 1960 a za jej nestora bol považovaný p. ANTON ŠANDRIK, ktorý s manželkou a dcérami Vierkou a Elenkou (učiteľkou a lekárkou) žil v oblasti obce Pajta. Dvojka s prívlastkom „jedinečná“ si svoj vstup do nášho povedomia pripomínala presne 10. mája 2020.

na športové prenosy sa dovtedy tešili iba majitelia televízorov so špeciálnou anténou, ktorí „chytali Maďarov.“

V roku 2020 si rodina pripomína nedožitú 70. narodeninu p. JÁNA SVOREŇA (1950 – 1999) a s ľútosťou môže iba konštatovať, že mu nebolo dopriate sledovať nebyválne napredovanie v oblasti televíznych prenosov, programov či televíznej techniky. Rodákovi zo Šumiaca prináleží aj rovnaká melódia. Šumiacke ženy nedávno nôtli na Dvojke: „Oj, ty hoľa, hoľa, ty Kráľova hoľa, dala by ťa zorať, kebys' bola moja...“

- RS -

OD NAŠICH ČITATEĽOV

Pán MILAN KVETKO, starší (nar. v máji 1942): „Ako dôchodca som listoval v kronike gymnázia... Archivujem si aj každé číslo Muránskych novín!“

V Gymnázii Martina Kukučina v Revúcej absolvovali stredoškolské štúdium mnohí naši občania, ale niektorí z nich aj pôsobili v ňom ako profesori všeobecnovzdelávacích predmetov. Keďže je pravidelným čitateľom Muránskych novín a od júna 2008 mu nechýba žiadne ich číslo, snaží sa obohatiť ich obsah aj svojimi postrehmi – bývalý telocvikár p. Milan Kvetko, ktorému venoval vo svojej knihe značnú pozornosť aj Ing. P. Hlodák (Obec Muráň. Svedectvo času, 2018, s. 205 – 206).

Pán Kvetko na základe kroniky gymnázia pripravil vierohodné informácie o pedagógoch z Muráňa, pričom práve on získal prioritné postavenie, pretože v dejinách GMK „učiteľoval“ najdlhšie. V gymnázii pôsobil 43 rokov (1965 – 2008)

a škole bola verná aj jeho manželka – matematicka Margita Kvetková (rod. Krištofiková z Jelšavy) až 39 rokov (1973 -2012). Mgr. Juraj Kochjar odučil v gymnázii 32 rokov (1967 – 1999), orientoval sa na fyziku, výpočtovú techniku. Podobné matematické predmety, resp. deskriptívnu geometriu, matematiku vyučovala aj pani Gizela Banská (rod. Krivušová z Muráňa) 19 rokov (1967 – 1986). Ona a ani jej manžel (učiteľ SPŠ v Tisovci) už nežijú, ale do ich domu poníže múzea sa rady vracajú ich dcéry Andrejka a Janka. Pán Kvetko nezabudol ani na svojho profesora telesnej výchovy – PhDr. Viliam Bábela pôsobil v gymnázii 1 školský rok (1958/1959). Aj Mgr. Ružena Svoreňová (rod. Hajdúková) v školskom roku 1970/1971 vyučovala

slovenský jazyk a literatúru, neskôr externe ruský jazyk a literatúru, no obaja už boli zmluvne viazaní k inému pracovisku.

Záverom na margo nášho prehľadu už iba konštatujeme, že ak existujú ľudia, ktorí nestarnú určite k nim patria aj učiteľia. Vinšujeme k jubileu, ale stále platí, že: „vek je len číslo“. Pani profesorke Gitke Kvetkovej (1950) k okrúhlym 70. narodeninám, ktoré si pripomína v auguste 2020 v kruhu svojich najbližších – manžela Milana, dcéry Mírky a syna Milanka, blahoželajú, prajú dobré zdravie, radosť zo života a pohodu v rodine susedia z Novej ulice v Muráni.

– RS –

Obchodníci na Revúckej ulici v Muráni

V rámci 75. výročia konca druhej svetovej vojny nám v televízii ponúkli aj film Obchod na korze – prvý československý film (resp. slovenský 1965) ocenený Oscarom. Skvelý Jožko Króner, ktorý stvárnil hlavnú postavu bol v kontakte so staršou židovkou – majiteľkou galantérneho obchodu. (S herečkou Iduou Kaminskou aj ako manželský pár vo filmovej sérii Sváko Ragan.) Aj v Muráni ešte stojí dom obchodníkov Englovcov s novými majiteľmi, ale mementom je tu skôr obdĺžniková budova na druhej strane – vedľa „lenhausu“ Rybárovcov pri ceste na Kónskú ulicu.

Dom patril obchodníckej židovskej rodine GRÜNFELDOVCOV, ktorú deportovali do koncentračného tábora v roku 1942.

V dvoch miestnostiach uvedeného domu potom určitý čas bývali aj Bábellovci a ako PhDr. František Bábela (1928 – 2016) uvádza (Zvonía muránske zvony, 2014, s. 140 – 141), tam sa v čase vojny tiesnili ôsmi: rodičia, a šesť detí. Otec spával na diváne v kuchyni a ostatní v jednej izbe. Ešte im nanútili aj podnájomníka FRITZA, ale ten sa cítil akoby vinový, že je tam. Vytratil sa, keď ešte spali. Obyčajný vojak, ošetroval

dva štajerské kone.

Teda z obce Muráň odtransportovaní Grünfeldovci mali v tomto svojom dome v severnej časti veľkú jatku – tam predával mäso a rôzne výrobky jeden z troch bratov ERNÖ. V strednej časti mala rodina byt a krčmu. Krčmárom bol vysoký, chudý JENÖ – vždy v čistej bielej zástere. Tretí brat FERÖ podľa potreby raz zaskakoval v krčme, inokedy v jatke. V južnej časti domu mala veľký obchodík s cukrovinkami ich sestra NETKA s dcérou ERŽIKOU, ale ženy ju vyhľadávali aj ako krajčírku. Pán Bábela vo svojej knihe na-

značil, že všetci bratia boli slobodní, ba ani Netka nemala muža. Obchodíky vraj zostali prázdne, keď ich majiteľov donútili k odchodu z Muráňa, len jatku mal začas prenajatú mäsiar Laco ALEXA.

Dom s krutou históriou ešte vždy stojí, vystriedali sa v ňom viacerí obyvatelia (napr. Kršákovci, Černákovci) a po čase, po ich odchode navždy, objavili sa noví majitelia. Podobných „obchodov na korze“ ako napr. v Muráni je mnoho a očividne spomienky na ich likvidáciu v čase vojny nezarastajú životom.

– RS –

V októbri 1955 aj povstalecká obec Muráň bola vyznamenaná medailou (evidovaná v starších záznamoch ako „dukelská“). Dukliansky priesmyk v Karpatoch bol svedkom ťažkých bojov najmä r. 1994 – známy je aj pamätník Duklianskych hrdinov. Na Dukle medailu z rúk ministra obrany Ľudvika Svobodu prevzal predseda MNV obce Muráň Ján Kenický. Obeťami SNP a 2. svetovej vojny bol na námestí postavený pomník v decembri 1957. Pamätníkom rýdzo muránskym je aj dielo Zvonía muránske zvony z roku 2014, v ktorom nám autor František Bábela naznačil, že ho venuje mŕtvym priateľom. Šesťnásťročný gymnazista, ale už účastník protifašistického odboja! Uviedol: „Tebe prácu venujem Ondrej Beňo, môj veliteľ, čo ťa popravčia čata Nemcov rozstrieľala na breznianskom poli. Tebe Tóno Dovala, čo ťa guľkou do zátylku zlikvidovali v Muráni... A tebe, môj verný kamarát a spolužiak Janko Sisík, čo ťa nemecká mína našla a prederavila v posledný deň vojny v Muráni – na lavičke na priedomí rodičovského domu... (s. 5).

– RS –

ČRIEPKY Z NAŠICH DEJÍN Duklianska medaila obci Muráň

BIELOVODSKÉ PASTORÁLE

V Muráni lokalita Biele vody – s aktuálnym označením „náučná“ sa nachádza smerom na Červenú Skalu. Po náročnom „rúškovom“ období (marec – máj 2020), keď najmä našich blízkych nad 65 rokov stále usmerňovali „Zostaňte doma!“, konečne nadišiel čas nadišiel sa bez zábran zdravého muránskeho vzduchu. Vyrázili sme v sobotu 23. mája 2020 aj s mamou (nad 70 r.) za sysľami a zažili sme dokonalé „bielovodské pastorále“ – teda nádherný

idyllický výjav v našej vidieckej krajine. Sysle mlčali a my tiež! Predvádzali nám svoje „medzisyslie vzťahy“ a ľudia rôznych vekových kategórií ich fotografovali, kímili, celé syslie rodinky lákali k pózovaniu. Dva stánky uprostred prírody ponúkali aj lahôdky určene sysľom, okrem obľúbených magnetiek a iných pamiatkových „sysľích“ darčiekov. Nádherný májový deň využilo mnoho ľudí na autách s ŠPZ-kami z celého Slovenska, ale aj cyklisti a peší turisti.

Mgr. Ján Svoreň, FOTO: Mirec Svoreň

Trať ŽSR 165 Plešivec – Muráň

V náročnom teréne Slovenska bola doprava v minulosti pre absenciu spevnených ciest veľmi obťažná. Preprava dreva, surovín i výrobkov z odľahlých častí bolo možné len v čase zjazdných komunikácií a tak sa koncom 19. storočia pristupovalo k budovaniu železničných tratí. Tie umožňovali obojstrannú prepravu materiálu i tovaru, no zjednodušovali i prepravu ľudí.

Oblasť Revúcej bola rovnako odrezaná od dôležitých komunikácií, čomu malo napomôcť vybudovanie železnice z Plešivca a umožňujúce tak napojenie na trať z Lučenca

do Rožňavy. Trať bola budovaná z Plešivca na západ k rieke Muráň a pokračovala popri nej cez Jelšavu a Revúcu do Muráňa. Na výstavbu trate prispeli i obce a trať bola slávnostne otvorená 21. novembra 1893. Pravidelná prevádzka na trati začala o deň neskôr, 22. novembra 1893. K zastaveniu osobnej dopravy (jazdy osobných vlakov) na trati došlo 1. mája 2011. Oficiálne posledný osobný vlak prešiel 30. apríla 2011, čo bola posledná lokálna trať na Gemeri, kde ešte premávali osobné vlaky (ak nepočítame trať Jesenské – Rimavská Sobota – Ti-

sovec – Brezno, ktorej väčšina sa nachádza v Malohonte).

Na základe rozhodnutia Ministerstva dopravy a výstavby SR budú každú nedeľu od 5. júla do 13. septembra 2020 a 1. a 15. septembra 2020 premávať 1 pár zrýchlených vlakov na trase **Košice – Plešivec – Muráň a späť**.

(zdroj: internet)

Plešivec – Muráň

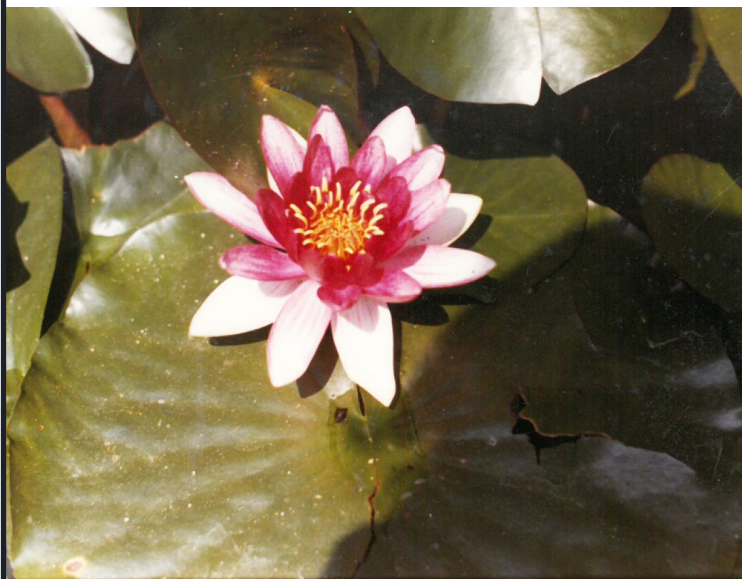
Plešivec	9 ¹⁵
Jelšavská Teplica	9 ⁴²
Jelšava	9 ⁴⁷
Lubník	9 ⁵⁵
Revúca	10 ⁰⁷
Muráň	10 ²³

Muráň – Plešivec

Muráň	15 ¹⁵
Revúca	15 ³¹
Lubník	15 ⁴¹
Jelšava	15 ⁴⁹
Jelšavská Teplica	15 ⁵⁵
Plešivec	16 ²⁰

ZA GABRIELOU PALUŠOVOU (1930 – 2020)

**Napísané vo sviatok
NAJSVÄTEJŠIEHO BOŽIEHO
TELA A KRVÍ 11. mája**

EŠTE NEBOL ČAS ODÍŠŤ

Kedy je čas navždy odísť,
pani učiteľka Gabriela?
Alebo skôr seniorka, teta Elka!
Okrúhlych deväťdesiat liet
je veľa a či ešte málo?
Naučili ste nás všetkých, že žiť naplno za to stálo:
tešiť sa z detí, vnúčat
a z každej muránskej jari,
siahnúť po rozčítanej knihe
do novín pochvalu obci napísať,
zabojovať ešte na športovisku,
bez výhrad ľuďom rozdávať lásku.

Milovali ste čas ruží,
srdiečko Vaše už vtedy krvácalo...
Margaréty sa chystali kvitnúť,
už iba nemým svedkom
bolo Vaše bezbranné telo.
Bránu do večnosti
Vám otvárali anjeli,
ale krvavé stopy neľudskosti
v nás navždy zostali...

Darovať by sme Vám chceli
z plynúcej hladiny života
všetky nádherné lekná
a Vašej duši iba tíško šepkať,
že ÚCTA a LÁSKA K ŽIVOTU
MUSÍ BYŤ VEČNÁ!

Za členov ZO JDS v Muráni
sa s úctou skláňame
nad Vašou večnou pamiatkou.
Text: R. Svoreňová
Foto: L. Adamec

BLAHOŽELÁME

Len to najkrajšie, čo život
môže dať, chceme Ti pri
Tvojom 60-ročnom jubileu
priať. Nech slza bolesti Ti
tvár nikdy nezmača, žiaľ a
smútok nech sa ti chrptom
otáča, nech len zdravie,
šťastie, láska a добрota,
sú náplňou ďalších rokov
Tvojho života.

Krásneho životného jubilea
60 rokov sa dožila pani
Marta Senková.

Touto cestou jej všetko
najlepšie do ďalších rokov
života želá manžel Peter,
dcéra Martina a syn Peter.

K blahoželaniu sa pripájajú
aj kolegyne z obecného
úradu a Muránskych
buchiet.

OSLÁVENCI

*Nech kvitne úsmev, žiari oči jas,
nech zdravie z tela sa nestráca,
kým bije srdce spoznaj žití krás,
to tajomstvo, čo jediné sa
vypláca.*

50 rokov

Helena Mušuková
František Spišák
Miroslav Grenda
Mária Barilová
Monika Anderková
Iveta Oravcová
Igor Turčányi

55 rokov

Miroslav Raček
Slavomíra Krštieňová

60 rokov

František Lukáš
Marta Senková

65 rokov

Helena Hrbáľová
Ján Kochjar

70 rokov

Ján Szentpeteri
Marián Krštieň
Juraj Regenda

80 rokov

Pavel Kováč
Oľga Sklenáriková

85 rokov

Oliver Kiss

90 rokov

Magdaléna Repáková

91 rokov

Margita Spišáková

NARODILI SA

Nesmým bozkom začína rozprávka,
končí sa úsmevom malého dieťaťa.
To nie je rozprávka, to je už život
sám, nech veľa šťastia prinesie i Vám.

Kevin Dodák

OPUSTILI NÁS

*Osud je občas veľmi krutý,
nevráti čo raz vzal... Zostanú iba
spomienky a v srdci veľký žiaľ...*

**Dušan Mušuka
Eudovít Mušuka**

Máte pre nás tip na reportáž, námet na článok? Neváhajte a dajte nám vedieť! Osobne, písomne, alebo emailom: obec@murán.sk. Uzávierka pre prispievateľov do novín č. 5/2020 je 20. október 2020. Tešíme sa na spoluprácu.

**Neprešlo
jazykovou úpravou**